

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حضور فقیہ عالمی قدر حضرت آیت اللہ تهرانی کربلائی دام عزہ
سلام علیکم
باتوجه به فرارسیدن ماه مبارک رمضان و شیوع بیماری کویید ۱۹ (کرونا) در
سطح جامعه و ایجاد شبهاتی مبنی بر عدم وجوب روزه در سال جاری،
لطفاً جواب سؤالات زیر را مرقوم بفرمائید:

- ۱- آیا حقیقتاً روزه سیستم ایمنی بدن را ضعیف می‌کند؟
- ۲- حکم روزه گرفتن نسبت به افراد مریض و افراد در دوره نقاهت و افراد سالم چگونه است؟
- ۳- اگر شخص احتمال عقلایی بدهد، که اگر روزه بگیرد سیستم ایمنی بدن او ضعیف‌تر شود
و این در حالی است که ملزم است در اجتماع و محل کار خود باشد که احتمال ابتلا و
وجود دارد تکلیف شخص مذکور چیست؟
- ۴- اگر پزشک منع روزه کند ولی شخص به وضعیت جسمانی خود نگاه نکند و متوجه است
که قدرت گرفتن روزه را دارد، آیا باید دستور پزشک یا به وظیفه خود بر
گرفتن روزه عمل کند؟ (تکلیف در فرض سؤال چیست؟)

باری باری سلامتی و توفیق در فرج امام زمان روحی الهی العباد
و شفای عاجل عان بیمارانش مؤمنین و محبین اهل بیت علیهم السلام

میرزا محمد موسوی
مستشار اعظم
۱۴۰۱ هجری قمری

و الحمد لله رب العالمين، و صلى الله على محمد و آله الطاهرين، و لعنة الله على أعدائهم
أجمعين

«اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَ وَلِيِّكَ وَ ابْنِ وَلِيِّكَ، وَ اجْعَلْ فَرَجَنَا مَقْرُوناً بِفَرَجِهِمْ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

1

و عليكم السّلام و رحمة الله و بركاته

پیشاپیش فرارسیدن سال نوی شرعی با حلول ماه میهمانی الله تعالی، رمضان المبارک 1442 را به حضرت ولی عصر عجل الله فرجه الشریف و همه مؤمنین تبریک و تهنیت می‌گویم.

اما بعد؛ روزه گرفتن تفضلی الهی است که به شهادت قرآن کریم:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ»²

آنرا در همه ادیان بر همه امت‌ها واجب فرموده و از ضروریات دین اسلام محمّدی صلی الله علیه و آله است.

جواب سؤال 1- هرچند که همه باید وجوب روزه گرفتن روزهای ماه مبارک رمضان را تعبداً قبول کنند لکن برخی از حکمت‌ها و آثار آن چون؛ تطهیر و تزکیه معنوی (نفسی، فکری، روحی و قلبی)، و پالایش مادی (جسمی) اشخاص در احادیث بیان گردیده و محسوس است.

بنابر نقل فرموده رسول الله صلی الله علیه و آله: «صُومُوا تَصِحُّوا»، تجربه و یافت اشخاص و شهادت اطباء (مسلمان و غیر مسلمان)، روزه گرفتن از طریق مکانیزم‌های مختلف، فعالیت‌ها و سوخت و ساز بدن را تنظیم می‌کند، بدین سبب سیستم ایمنی بدن را نه تنها تضعیف نکرده بلکه قطعاً تقویت می‌نماید.

جواب سؤال 2- روزه گرفتن با نیت قربۀ الی الله تعالی بر افراد سالم دارای شرائط تکلیف واجب است، و چنانچه شخص مکلف با توجیهات گوناگون از روزه گرفتن روزهای ماه رمضان خودداری کند از روزه گرفتن فرار کرده و مرتکب حرام شده است، و قضاء یک روزه ماه رمضان و کفاره بر او واجب می‌گردد.

اگر قطع و یا احتمال عقلانی قوی باشد بر این‌که روزه گرفتن سبب ابتلاء شخص به بیماری، و یا تشدید بیماری آن و یا تأخیر بهبودی و سلامت او می‌گردد، جائز نیست روزه بگیرد.

کسی که در دوران نقاهت به سر می‌برد و بیماری و مشکل خاصی ندارد، با تجویز پزشک حاذق متدین همچنین با توجّه شخص به حال خودش باید روزه بگیرد.

جواب سؤال 3- بنابر فرض مذکور در سؤال 3 چنانچه به ضمیمه تمامی دستورات بهداشتی پیش‌گیری از آلوده شدن به ویروس کرونا را مراعات نماید، و چنانچه احتمال قوی مُنْتِج قطع و یا قریب به آن برایش پیدا شود که تضعیف سیستم ایمنی بدن او حاصل گردیده و یا عاقبت مبتلا خواهد شد، نباید روزه بگیرد و پس از حصول بهبودی و سلامت در فاصله یازده ماه بعد از ماه مبارک رمضان قضای آنرا به جا آورد.

جواب سؤال 4- چنانچه پزشک حاذق متدین، شخص مکلف را از روزه گرفتن منع نماید، و پس از جویا شدن از علت منع و توجّه شخص به حال خودش برایش قطع و یا احتمال و ظنّ قوی بر ضرر قابل اعتنائی حاصل نشود باید روزه بگیرد، و اگر حاصل شد نباید روزه بگیرد، و الله العالم.

ضمیمه: اگر برای شخص موارد ضرری را که در روزه گرفتن ذکر گردید باشد و روزه بگیرد روزه او صحیح نیست.

کسانی که روزه گرفتن سبب ضعف عمومی آنان می‌شود اگر بتوانند با اتخاذ تدابیر احتیاطی، روزهای ماه مبارک رمضان کار نکنند و یا ساعات آنرا تقلیل دهند، و کارهای سنگین نکنند، و با خوردن میوه و سبزیجات در سحر و آب به مقدار کافی در فاصله میان افطار و سحر درجه احتمال ایجاد ضعف و یا ابتلاء به بیماری را کم کنند باید چنین کنند و روزه بگیرند.

کسانی که معذور از روزه گرفتن هستند هرگز مجاز به روزه‌خواری علنی در اماکنی که شخص و یا اشخاص روزه‌دار حضور دارند نمی‌باشند، که روزه‌خواری علنی گناه بزرگی است.

توصیه 1- حفظ نظافت و اتخاذ تدابیر و دستور العمل‌های بهداشتی لازم فردی و اجتماعی بر همه و همیشه و بالخصوص در این مقطع شیوع ویروس کرونا لازم است.

توصیه 2- بایسته است که در ساعات و لحظات ماه مبارک رمضان به جهت شرافت آن بیش از دیگر اوقات؛ دعاء، مناجات، کثرت استغفار و صلوات بر محمّد و آل محمّد و تبرّی از دشمنانشان، تعلیم و تعلّم معارف اهل بیت اطهار علیهم السّلام و فضائل و تاریخ آن‌ها و توسّل به ساحت مقدّسشان، تحقیق در وقایع تاریخ

اسلام، اتفاق به مستمندان از مؤمنین، یاد مرگ و عقبات آن بپردازیم. توصیه 3- و بدانیم بنابر فرموده رسول الله و ائمه اطهار و حضرت صاحب الامر صلوات الله عليهم اجمعین، آن کسی که ذات احدیت جلّ جلاله در عصر غیبت، به سبب و وسیله و واسطه او بلاء را از شیعیان دفع می‌نماید ولی عصر عجل الله فرجه الشریف است، لذا باید همیشه و در ماه مبارک رمضان پیش‌تر به یاد این ولی نعمت خود باشیم و از او استمداد نماییم، و در اوقات گوناگون این ماه با عظمت به درگاهش استغاثه نموده و سلامت و فرجش را با عافیت ایمانی خودمان از خالق تبارک و تعالی بخواهیم.

دعاء حضرت صاحب الزمان علیه السلام و ارواحنا له الفداء در حق مؤمنین:
 «إِلَهِی بِحَقِّ مَنْ نَاجَاكَ وَ بِحَقِّ مَنْ دَعَاكَ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ؛ تَفَضَّلْ عَلَيَّ فَقَرَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ بِالْغَنَاءِ وَ الثَّرْوَةِ، وَ عَلَيَّ مَرْضَى الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ بِالشِّفَاءِ وَ الصِّحَّةِ، ... بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ»³.

اللَّهُمَّ عَجِّلْ لَوْلِيكَ الْمُنْتَقِمِ الْفَرَجِ، وَ اشْفِ بِهِ صَدُورَنَا. وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ
 يوم الخميس 29 شهر شعبان المعظم 1441 قم المقدسة عشّ آل محمد صلى الله عليهم و سلم
 عبیدُهم حیدر حسین حیدر التریبی الكربلائی

-
- 1 - المقنعة: ص 487 ب 38.
 - 2 - سورة (2) الآية 184.
 - 3 - مهج الدعوات و منهج العبادات: ص 295.